

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานในการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาขวัญในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพขวัญในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ
2. เพื่อเปรียบเทียบขวัญในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ

สมมุติฐานในการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานในการวิจัยดังนี้

ขวัญในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษานอกร้อยเอ็ด ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับองค์ประกอบทั้ง 10 ประการ แตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดจำนวน 17 จังหวัด ดังนี้คือ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุดรธานี และอุบลราชธานี รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 478 คน จำแนกเป็นฝ่ายละ 239 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยคำนึงการดังต่อไปนี้

ตัวอย่างประชากร ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละฝ่ายโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่งกลุ่มเป็นรายจังหวัดทุกจังหวัด แล้วจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นรายอำเภอและกิ่งอำเภอในทุกจังหวัด โดยแต่ละจังหวัดมีจำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอที่สุ่มตัวอย่างได้ เป็นสัดส่วนโดยตรงกับจำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดของจังหวัดนั้น ๆ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองฝ่ายอยู่ในอำเภอและกิ่งอำเภอเดียวกัน

การคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากตารางของ Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan ได้จำนวนตัวอย่างของประชากรแต่ละฝ่ายดังนี้คือ ประชากรทั้งหมด 239 คน ในระดับแห่งความเชื่อมั่น .05 ใช้จำนวนตัวอย่าง 150 คน¹ รวมเป็นจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 300 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

1

Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement p.608.

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายจังหวัด

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนอำเภอ และกิ่งอำเภอ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	รายชื่ออำเภอและกิ่งอำเภอ กลุ่มตัวอย่าง
1	กาฬสินธุ์	14	8	สมเด็จ เขาวง เมือง กมลาสัย กุฉินารายณ์ ยางตลาด สหัสขันธ์ กิ่ง อ.ห้วยผึ้ง
2	ขอนแก่น	20	12	บ้านไผ่ เมือง หนองสองห้อง พล มัญจาคีรี กระนวน บ้านฝาง ชุมชน หนองเรือ แวงน้อย น้ำพอง
3	ชัยภูมิ	13	8	จัตุรัส บ้านเข้จวงรงค์ เทพสถิตย์ แก่งคร้อ เกษตรสมบูรณ์ หนองบัวแดง บ้านเขว้า คอนสาร
4	นครพนม	9	6	ธาตุพนม นาแก เรณูนคร เมือง นาหว้า ท่าอุเทน
5	นครราชสีมา	23	16	หิมาลัย ชุมพวง โนนสูง กง บัวใหญ่ ขามสะแกแสง สีคิ้ว สูงเนิน ปากช่อง คานชนบท ห้วยแถลง โชคชัย เมือง ครบุรี จักราช เลิงसांग
6	บุรีรัมย์	14	10	เมือง สตึก บ้านกรวด นางรอง หนองกี่ ลำปลายมาศ พุทไธสง ประโคนชัย คูเมือง ละหานทราย
7	มหาสารคาม	10	6	วาปีปทุม บรบือ เมือง พยัคฆภูมิพิสัย นาเชือก เขียงยืน
8	มุกดาหาร	7	5	นิคมคำสร้อย เมือง คอนตาล กิ่ง อ.หว้านใหญ่ กิ่ง อ.หนองสูง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนอำเภอ และกิ่งอำเภอ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	รายชื่ออำเภอและกิ่งอำเภอ กลุ่มตัวอย่าง
9	ยโสธร	8	5	คำเขื่อนแก้ว เลิงนกทา ทรายมูล เมือง กุดชุม
10	ร้อยเอ็ด	15	9	เมือง โพนทอง โพนชัย เสดภูมิ ธวัชบุรี พนมไพร ปทุมรัตน์ เกษตรวิสัย เกษองพอก
11	เลย	11	6	วังสะพุง ภูกระดึง ก้านชาย เมือง ภูเรือ เชียงคาน
12	ศรีสะเกษ	14	8	กันทรลักษณ์ อุทุมพรพิสัย ชุขันธ์ กันทรารมย์ ไพรบึง เมือง ราษีไศล ขุนหาญ
13	สกลนคร	15	9	พังโคน กุดบาก สองดาว กุสุมาลย์ คำตากลา วาริชภูมิ บานม่วง เมือง สว่างแดนดิน
14	สุรินทร์	13	8	รัตนบุรี ท่าตูม ปราสาท เมือง จอมพระ บัวเชด สำโรงทาบ สังขะ
15	หนองคาย	10	6	ท่าบ่อ โพนพิสัย เมือง บึงกาฬ ศรีเชียงใหม่ สังคม
16	อุดรธานี	21	13	กุมภวาปี หนองหาน บานตุง ศรีบุญเรือง เพี้ย บานผือ ศรีธาตุ เมือง หนองบัวลำภู โนนสัง นากลาง นาโสม กุดจับ
17	อุบลราชธานี	22	15	วารินชำราบ เดชอุดม เขื่องใน ชานุมาน ม่วงสามสิบ เมือง อำนาจเจริญ หัวตะพาน ตระการพืชผล หนา เขมราฐ โขงเจียม บุญมั่งงำหาร บุณฑริก นาขี้
	รวม	239	150	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับตำแหน่ง วุฒิ อายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่ถามความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบเกี่ยวกับ ขบวนการปฏิบัติงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 57 ข้อ จำแนกเป็นองค์ประกอบทั้ง 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ลักษณะของงาน คำถามจากข้อ 1-5 จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.77
2. สภาพการปฏิบัติงาน คำถามจากข้อ 6-12
จำนวน 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 12.28
3. ความมั่นคงของงาน คำถามจากข้อ 13-17
จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.77
4. ความเจริญก้าวหน้า คำถามจากข้อ 18-22
จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.77
5. เงินเดือนและผลประโยชน์ที่เกื้อกูล
คำถามจากข้อ 23-28 จำนวน 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 10.52
6. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและหมู่กับหมู่
คำถามจากข้อ 29-34 จำนวน 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 10.52
7. การได้รับการยอมรับและรู้สึกประสบความสำเร็จ
คำถามจากข้อ 35-39 จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.77
8. นโยบายและการบริหารงาน
คำถามจากข้อ 40-46 จำนวน 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 12.28
9. การบังคับบัญชาและความเชื่อมั่นในตัวผู้บังคับบัญชา
คำถามจากข้อ 47-52 จำนวน 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 10.52
10. สภาพภาพทางสังคม
คำถามจากข้อ 53-57 จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.77

ในคำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 4 คำตอบ โดยให้เลือกตอบขอละ 1 คำตอบ ซึ่งวิธีมาตราส่วนประเภทค่าความรู้สึกเกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 4 หมายถึง มากที่สุด หรือ น้อยที่สุด
- 3 หมายถึง มาก หรือ น้อย
- 2 หมายถึง น้อย หรือ บางครั้ง
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด หรือนาน ๆ ครั้ง

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อสภาพขวัญในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยศึกษาทฤษฎีจากหนังสือและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ และผู้วิจัยได้เลือกเอาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับขวัญในการปฏิบัติงานตามแนวทฤษฎีของเฮอริช เบอร์ก (Herzberg) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) และเป็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานราชการและสภาพสังคมของไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในการปฏิบัติงานราชการของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
2. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษาและร่วมพิจารณากับผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เลือกองค์ประกอบที่เหมาะสมในการที่จะถามความรู้สึกเกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยเลือกองค์ประกอบเพียง 10 ประการ
3. ในแต่ละองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้พิจารณาหาตัวชี้บ่ง (Indicators) ของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อที่จะสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาให้มากที่สุด ดังตัวอย่างลักษณะของงาน ได้แก่
  - ปริมาณงานที่รับผิดชอบ
  - การใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
  - ความท้าทายและจิตใจของงาน
  - ความเหมาะสมของงานกับความรู้ความสามารถ

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ออกคำปรึกษาและร่วมพิจารณากับผู้ช่วยศาสตราจารย์ นกพงษ์ บุญจิตราคุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์แล้ว ไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไข (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก หน้า 95) และเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาตรวจแก้ไขแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้แบบสอบถามมีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของประชากร จำนวน 30 ฉบับ โดยแจกให้ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอฝ่ายละ 15 ฉบับ เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha) จากสูตร²

$$r_c = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

$\sum s_i^2$ = ผลรวมความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
 s_t^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด
 K = จำนวนข้อสอบทั้งหมดในแบบสอบถาม

โดยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.82 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง โดยส่งไปให้ศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในแต่ละจังหวัด ให้เป็นผู้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างโดยตัวต่อตัวในวันที่มีการประชุมศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ แล้วเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งกลับคืนให้ผู้วิจัย และในบางจังหวัดผู้วิจัยไปดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์มาดำเนินการวิจัยต่อไป ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

²สุภาพ วาดเขียน, เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ, 2523), หน้า 51-52.

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ใ้ได้รับคืน และนำมาใช้วิจัย

ที่	จังหวัด	จำนวนที่ส่งไป		จำนวนที่ใ้ได้รับคืนและนำมาใช้วิจัย		คิดเป็นร้อยละ		
		ศธ.อ.	ทท.ปอ.	ศธ.อ.	ทท.ปอ.	ศธ.อ.	ทท.ปอ.	รวม
1	กาฬสินธุ์	8	8	7	6	87.50	75.00	81.25
2	ขอนแก่น	12	12	12	10	100.00	83.33	91.66
3	ชัยภูมิ	8	8	8	8	100.00	100.00	100.00
4	นครพนม	6	6	6	5	100.00	83.33	91.66
5	นครราชสีมา	16	16	16	16	100.00	100.00	100.00
6	บุรีรัมย์	10	10	10	10	100.00	100.00	100.00
7	มหาสารคาม	6	6	6	6	100.00	100.00	100.00
8	มุกดาหาร	5	5	5	5	100.00	100.00	100.00
9	ยโสธร	5	5	4	5	80.00	100.00	90.00
10	ร้อยเอ็ด	9	9	9	8	100.00	88.88	94.44
11	เลย	6	6	6	6	100.00	100.00	100.00
12	ศรีสะเกษ	8	8	8	6	100.00	75.00	87.50
13	สกลนคร	9	9	9	7	100.00	77.77	88.88
14	สุรินทร์	8	8	8	7	100.00	87.50	93.75
15	หนองคาย	6	6	5	5	83.33	83.33	83.33
16	อุดรธานี	13	13	13	13	100.00	100.00	100.00
17	อุบลราชธานี	15	15	15	15	100.00	100.00	100.00
รวม		150	150	147	135	98.00	90.00	94.00

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 300 ฉบับ ใ้ได้รับกลับคืนจำนวน 282 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.00 จำแนกเป็นศึกษาดิจิทัลอำเภอ 147 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.00 หัวหน้าการประดมศึกษาดิจิทัลอำเภอ 135 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติและดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สดตามภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ภูมิภาคการศึกษา อายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่ง วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และการร้อยละ (percentage)
2. องค์ประกอบต่าง ๆ ทั้ง 10 ประการที่เกี่ยวข้องกับขวัญในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
3. การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทั้ง 10 ประการ ของขวัญในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ใช้การทดสอบค่าที (t - test)
4. คำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่กล่าวถึงในข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คือโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) จากศูนย์คอมพิวเตอร์วิทยาลัยครูมหาสารคาม
5. นำเสนอค่าเฉลี่ย (mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการแปลความหมายเกี่ยวกับระดับขวัญในการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์อำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย ซึ่งแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 4 ช่วง และสำหรับข้อคำถามที่เป็นปฏิฐาน (positive) ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

1.00 - 1.50	หมายความว่าขวัญอยู่ในระดับต่ำที่สุด
1.51 - 2.50	หมายความว่าขวัญอยู่ในระดับต่ำ
2.51 - 3.50	หมายความว่าขวัญอยู่ในระดับสูง
3.51 - 4.00	หมายความว่าขวัญอยู่ในระดับสูงที่สุด

สำหรับข้อคำถามที่เป็นนิเสธ (negative) ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย
จากค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- 1.00 - 1.50 หมายความว่ามีความวิตกกังวลในระดับสูงที่สุด
- 1.51 - 2.50 หมายความว่ามีความวิตกกังวลในระดับสูง
- 2.51 - 3.50 หมายความว่ามีความวิตกกังวลในระดับต่ำ
- 3.51 - 4.00 หมายความว่ามีความวิตกกังวลในระดับต่ำที่สุด

6. นำเสนอผลการเปรียบเทียบความวิตกกังวลในการปฏิบัติงาน ระหว่างศึกษานิเทศก์อำเภอ
และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)